

Kommentarer til veiledende vedtekter for sparebanker

Normalvedtektene er tilpasset ny finansforetakslov (heretter forkortet til ffl), som trer i kraft 1. januar 2016. Det følger av lovens § 23-2 at lovens krav må oppfylles innen ett år etter ikrafttreddelsen med mindre noe annet fastsettes i overgangsbestemmelser.

Normalvedtektene er utformet som minimumsvedtekter.

- Noen bestemmelser har flere alternativer, disse er kommentert og merket med **rødt** nedenfor. Den enkelte sparebank må selv ta stilling til alternativene og hvordan egne vedtekter skal utformes.
- Andre bestemmelser er valgfrie eller er bare aktuelt for noen sparebanker. Disse bestemmelsene er markert i [hakeparentes] i vedtektene og nedenfor.

Sparebanker som følger normalvedtektene kan påregne at disse blir godkjent av Finanstilsynet.

Ffl har en del henvisninger til allmennaksjeloven (asal). Det følger av den nye lovens forarbeider at reglene i asal kun gjelder så langt de passer. Videre sier forarbeidene at sparebanker også kan vedtektsfeste regler som avviker fra asal, for eksempel bestemmelse om varamedlemmer til generalforsamlingen.

Kap.1 Foretaksnavn. Forretningskontor. Formål

Til § 1-1

Ffl § 7-8 (1) a og b

Ffl oppstiller ikke krav om at vedtektene skal ha formuleringer om sparebankens historikk. Det er imidlertid mange sparebanker som ønsker dette i vedtektene. Et naturlig sted for slik tekst vil være som et eget ledd i vedtektenes § 1-1.

Ffl har ikke bestemmelser om sparebankens eventuelle avdelingskontorer i andre kommuner. Formuleringer om slike er følgelig ikke medtatt i vedtektsforslaget.

Til § 1-2

Ffl § 7-8 (1) c

Sparebankens formål og den virksomhet sparebanken skal drive, skal fremkomme av vedtektene.

Kap. 2 Sparebankens egenkapital

Til § 2-1

Ffl § 7-8 (1) d

Sparebankens *egenkapital* består av grunnfondskapital og eventuell eierandelskapital.

Grunnfondskapitalen består av et grunnfond og annen grunnfondskapital. Grunnfondet er, på samme måte som aksjekapitalen i et aksjeselskap, bundet egenkapital som ikke kan benyttes til å dekke tap, tilbakebetales til innskyterne eller disponeres på annen måte unntatt etter reglene om kapitalnedsettelse. Annen grunnfondskapital er tilført avkastning eller overskudd og annen kapital tilordnet grunnfondskapitalen, herunder gavefond og kompensasjonsfond. Annen grunnfondskapital er ikke vedtektsfestet kapital, og kan disponeres av sparebanken i samsvar med vedtektenes bestemmelser om anvendelse av overskudd og for øvrig gjeldende regnskapsregler.

Eierandelskapitalen er innbetalt kapital som etter vedtektene er knyttet til egenkapitalbevis som gir eierbeføyelser i foretaket, senere tilført avkastning eller overskudd, samt utjevningsfond og overkursfond.

(*Fremmedkapital* er kapital som ikke er egenkapital.)

Størrelsen på sparebankens grunnfond skal fremgå av vedtektene. Videre skal reglene om tilbakebetaling og avkastning av tilskudd til grunnfondet vedtektsfestes.

Det er grunnlag for noe individuelle løsninger i formuleringen av vedtektsbestemmelsen. Vi anbefaler at det søkes å videreføre sparebankens eksisterende vedtektsformuleringer.

Til § 2-2

Ffl §§ 7-8 (1) g og 10-9 flg

Hvis sparebanken skal ha adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis skal vedtektene ha angivelse av dette. Når vedtektene har slik bestemmelse, kommer ffl §§ 10-9 – 10-24 til anvendelse.

Det følger indirekte av ffl, og direkte av Banklovkommisjonens vurdering, at vedtektene må inneholde regler om størrelsen av eierandelskapitalen. Vedtektsbestemmelse om dette foreslås tatt inn i vedtektene § 2-2.

Fra NOU 2011:8 s 749:

Banklovkommisjonen legger til grunn at eierandelskapital vil være vedtektsfestet kapital (jf. lovutkastet § 10-8), blant annet fordi vedtektene må inneholde nærmere regler om størrelsen av eierandelskapitalen og om stemmerett knyttet til egenkapitalbevisene. En har derfor sett det som hensiktsmessig at slike finansforetak skal – allerede i etableringsfasen – kunne foreta en vurdering og beslutning om foretaket skal kunne utstede kapitalinstrumenter med eierbeføyelser i fremtiden. Bestemmelse i vedtektene om at foretaket skal kunne utstede omsettelige egenkapitalbevis, vil stenge for innsigelser mot en beslutning om dette på et senere tidspunkt, sml. for øvrig aksjeloven § 2-4 tredje ledd og allmennaksjeloven § 2-4 tredje ledd.

Hvis sparebanken skal utstede egenkapitalbevis av ulike slag (flere egenkapitalbevisklasser), må dette fremgå av vedtektene. Slik eventuell bestemmelse foreslås tatt inn i vedtektene § 2-2.

[Til eventuell bestemmelse om egenkapitalbevis:

Egenkapitalbevis og tegningsretter til slike kan skifte eier ved overdragelse eller på annen måte om ikke annet følger av bestemmelse gitt i eller i medhold av lov eller er fastsatt i vedtektene. Det kan vedtektsfestes at overdragelse eller erverv er betinget av samtykke, kfr asal §§ 4-16 flg.

Det kan vedtektsfestes forbud mot pantsettelse av egenkapitalbevis.

Det kan vedtektsfestes at generalforsamlingens vedtak om erverv av egne egenkapitalbevis må ha tilslutning fra minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis.

Det kan videre vedtektsfestes at generalforsamlingens vedtak om å forhøye eierandelskapitalen ved utstedelse av nye egenkapitalbevis eller om fullmakt til styret til å utstede nye egenkapitalbevis, herunder beslutninger om kursforhold eller fravikelse av eller unntak fra fortrinnsrett, krever tilslutning fra minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis. Tilsvarende kan det vedtektsfestes at generalforsamlingsvedtak om å nedsette eierandelskapitalen helt eller delvis med utdeling til eierne av egenkapitalbevis krever tilslutning fra minst to tredeler av de stemmer som avgis av, eller av medlemmer som er valgt av, eierne av egenkapitalbevis.]

Kap. 3 Generalforsamling

Til § 3-1

Ffl §§ 7-8 (1) e og 8-1 (1) og (3)

Betegnelse

Generalforsamlingen er sparebankens øverste selskapsorgan. **En sparebank kan i vedtektene fastsette annet navn enn generalforsamlingen på det øverste selskapsorganet, eksempelvis forstanderskap eller representantskap.** I normalvedtektene og dette notatet brukes betegnelsen generalforsamling.

Varamedlemmer

Etter ffl § 10-11 (3) er det krav om varamedlemmer til generalforsamlingen for medlemmene som representerer egenkapitalbevisiere.

Dersom sparebanken ønsker varamedlemmer også for de andre medlemmene av generalforsamlingen, må dette fremgå av vedtektene. Det anbefales at sparebanken vurderer å vedtektsfeste at det velges vararepresentanter som kan møte i generalforsamlingene ved alle ordinære medlemmers forfall.

Fullmektig eller rådgiver

Ffl § 8-3 (2) bestemmer at bl.a. asal § 5-2 gjelder så langt den passer. Asal § 5-2 (1) og (2) bestemmer at aksjeeiere har rett til å møte i generalforsamlingen enten selv eller ved fullmektig etter eget valg, men at møteretten kan begrenses i vedtektene. Videre fremgår av asal § 5-2 (3) at aksjeeiere har rett til å ta med seg rådgiver i generalforsamlingens møte, og

at aksjeeieren kan gi talerett til en rådgiver. Av departementets merknader til finansforetakslovens bestemmelse fremgår at

”(...) allmennaksjelovens bestemmelser om generalforsamling i hovedsak gjelder tilsvarende så langt de passer for møter og vedtak i generalforsamlingen i finansforetak som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Det bør imidlertid være en viss adgang til å vedtektsfeste ordninger som avviker noe fra de nevnte bestemmelsene i allmennaksjeloven. Det kan for eksempel være aktuelt å ha en ordning med varamedlemmer til generalforsamling (forstanderskap) i sparebank, i stedet for en møterett ved fullmektig, jf allmennaksjeloven § 5-2.”

Medlemmene av en sparebanks generalforsamling skal være representanter for ulike grupper og samfunnsfunksjoner – som kunder, ansatte, det offentlige og eiere av egenkapitalbevis. Generalforsamlingens medlemmer møter følgelig ikke som representant for egne interesser alene. Det synes således ikke aktuelt at generalforsamlingens medlemmer etter eget valg kan utpeke en annen person (fullmektig) eller en rådgiver til å møte i sitt sted eller representere seg slik det er åpning for i aksjeselskaper. Medlemmene vil etter dette være å regne som personlig oppnevnte.

Til § 3-2

Ffl §§ 7-8 (1) e og 8-2

De valgte medlemmene av generalforsamlingen skal samlet avspeile sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper samt samfunnsfunksjon, med mindre slike grupper ivaretas av annet overordnet foretaksorgan. (Se kommentar nedenfor om annet overordnet foretaksorgan.) Sammensetningen av generalforsamlingen skal fremgå av vedtektene.

Hver sparebank må ta stilling til sammensetningen av generalforsamlingen, det vil si vektingen mellom de ulike interessegruppene. Loven sier ikke noe om den konkrete sammensetningen. Dette skal fastsettes i vedtektene. Loven er ikke til hinder for at en viderefører representasjon slik sparebankloven §§ 8 flg bestemte. I forarbeidene til ffl er det lagt opp til at sparebankene i større grad kan tilpasse generalforsamlingens sammensetning til sparebankens virksomhet, størrelse og lokal tilhørighet. Det vil antakelig være hensiktsmessig at sparebanken tar forhåndskontakt med Finanstilsynet dersom en ønsker å gjøre større endringer i sammensetningen av generalforsamlingen enn det som har vært gjeldende praksis.

Medlemmer valgt av kundene

Etter sparebankloven skulle det velges representanter til forstanderskapet fra bankens innskyttere. Ffls bestemmelser er videre, idet loven bestemmer at det skal velges representanter til generalforsamlingen fra bankens kunder. **Sparebanken bør etter dette vurdere sammensetningen ut fra sparebankens virksomhet og kundegrunnlag, typisk innskyttere, lånekunder, privatkunder og næringsdrivende.** Se nærmere om valg av kunderepresentanter i merknadene til § 3-4 nedenfor.

Medlemmer valgt av det offentlige

Ffl viderefører ikke bestemmelsene i sparebankloven om at kommunestyret eller fylkestinget skal velge medlemmer til sparebankens generalforsamling. **Den enkelte sparebank må ta**

stilling til om den fortsatt skal vedtektsfeste at det offentlige skal velge medlemmer til generalforsamlingen.

Sparebanken har ikke hjemmel til å pålegge kommunen eller fylkeskommunen å velge medlemmer til generalforsamlingen. Hvis sparebanken vedtektsfester at det offentlige skal velge medlemmer, bør det avklares med kommunen, eventuelt fylkeskommunen, at det offentlige er villig til å påta seg denne oppgaven.

Banklovkommisjonen åpnet for at sparebanken må kunne vurdere det offentliges representasjon mer konkret enn hva tilfellet var etter sparebankloven, herunder om "samfunnsfunksjonen" kan ivaretas på en annen måte enn ved representanter fra kommune/fylkeskommune. Det vises bl.a. til at det i en konsesjonssak, etter den gamle loven, er lagt til grunn at kravet til representasjon fra det offentlige var oppfylt der et innskytervalgt medlem også var medlem av kommunestyret. Det blir her en konkret vurdering ut fra sparebankens situasjon og lokalisering. Dette vil typisk kunne bli aktuelt der det har vært fusjoner over kommunegrenser, eller der sparebankens virksomhet er lokalisert i flere kommuner.

Medlemmene av generalforsamlingen skal samlet avspeile sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper samt samfunnsfunksjon. Mange banker vil ønske å videreføre ordningen med offentlig valgte medlemmer. Et alternativ kan være å søke å finne representanter fra andre samfunnsgrupper som kan ivareta samfunnsfunksjonen i generalforsamlingen, eksempelvis fra det frivillige eller næringsorganisasjoner.

Medlemmer valgt av de ansatte

Det følger av ffl § 8-2 (2) at vedtektene kan ha bestemmelser om at valg av ansattrepresentanter foretas av og blant de ansatte. Se nærmere om valg av ansattrepresentanter i merknadene til § 3-5 nedenfor.

Til § 3-3

Ffl §§ 7-8 (1) e, 8-2, og 10-11.

Valgbarhet

Bare myndige personer som ikke er fratatt rettslig handleevne kan velges til generalforsamlingen. Henvisningen i sparebankloven § 8 til vergemålsloven § 2 (3) er ikke videreført i ny lov. Det antas likevel at det må kunne stilles krav om at medlemmer av generalforsamlingen ikke er umyndiggjort. Bestemmelsene i sparebankloven § 8 om hvem som ikke kan velges til loven er ikke videreført i ny finansforetakslov.

Alle generalforsamlingens medlemmer velges personlig. Dette gjelder også for medlem som velges på bakgrunn av bedrifts kundeforhold.

Diskrimineringsforbudet i EØS-avtalen og forbudet mot restriksjoner i etableringsadgangen for borgere fra andre EØS-land vil omfatte forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet.

Funksjonstid

Ffl har ikke bestemmelser om funksjonstid for generalforsamlingens medlemmer. Den nye loven har heller ikke bestemmelser om lengste funksjonstid i et verv eller maksimal tjenestetid som tillitsvalgt for sparebanken.

Etter sparebankloven hadde de ulike gruppene av medlemmer av forstanderskapet ulik funksjonstid (4 år for offentlig valgte, 2 år for de som var valgt av ansatte, egenkapitalbevisiere og innskyterne valgte hvert år). Det synes praktisk om funksjonstiden fremtidig samordnes for alle medlemmene av generalforsamlingen. Det foreslås lik funksjonstid for både medlemmer og varamedlemmer.

Verken ffl eller forarbeidene gir veiledning om funksjonstidens lengde. Det foreslås at alle medlemmer av generalforsamlingen velges for fire år. Dette sikrer kontinuitet og en viss grad av erfaringsoppbygging, samtidig som det gir anledning til en viss rullering av medlemsmassen. **Den enkelte sparebank kan vedtektsfeste andre funksjonstidsbestemmelser.**

Ved valg til generalforsamlingen bør hensynet til kontinuitet veies opp mot behovet for fornyelse.

Tidspunkt for ordinær generalforsamling

Det følger av rundskriv fra Finanstilsynet at sparebankens vedtatte regnskap, årsberetning og revisjonsberetning skal oversendes tilsynsmyndigheten innen 31. mars året etter regnskapsåret. Generalforsamlingens ordinære møte må følgelig avholdes innen utløpet av mars måned.

Frist for å avholde valgene

Etter sparebankloven var det ulike frister for valg av representanter fra de ulike gruppene. Disse er ikke videreført i den nye loven. Valgene av medlemmer til generalforsamlingen må avholdes før generalforsamlingens ordinære møte.

Instruks om valgene

Sparebankloven og tilhørende forskrifter regulerte valgene med stor detaljeringsgrad. Bare et fåtall av disse bestemmelsene er videreført. For å sikre forutberegnelighet, samt forhindre tvister om valget, anbefales at generalforsamlingen vedtar instruks om de respektive valgene. Instruksene kan eksempelvis videreføre de bestemmelser som tidligere fulgte av sparebankloven og forskrifter til denne eller bestemmelser om valgdistrikt dersom sparebanken praktiserer dette.

Tvist om valgene

Det følger av ffl § 8-2 (3) at departementet kan gi forskrift om avgjørelse av tvister om valgene. Videre bestemmer lovens § 10-11 (3) at i banker hvor eierne av egenkapitalbevis velger medlemmer til generalforsamlingen skal vedtektene fastsette regler om bl.a. avgjørelse av tvister om valget.

Bestemmelsen i sparebankloven § 8 a (7) er ikke videreført i ny lov.

Til § 3-4

Forskriftshjemmel i ffl § 8-2 (3)

Sparebanklovens bestemmelser om at innskuddskundene valgte et visst antall medlemmer til forstanderskapet er erstattet av ffls bestemmelser om at representanter for sparebankens kunder til generalforsamlingen skal velges av og blant den samlede kundekrets. Det betyr at både innskuddskunder, utlånskunder og eksempelvis betalingsformidlingskunder er valgbare som medlemmer til generalforsamlingen. Den nye loven har ingen krav om minste forretningsvolum eller lengden av kundeforholdet for å være valgbar, men det synes klart at et kundeforhold må eksistere på valgtidspunktet. Begrepet sparebankens kunder omfatter både personkunder og bedriftskunder. I utgangspunkter har derfor enhver myndig kunde stemmerett og er valgbar. **Sparebanker som ønsker å regulere dette nærmere, eksempelvis ved helt eller delvis å videreføre de tidligere bestemmelsene, må enten ta dette inn i vedtektene eller i valginstruksen.**

Se kommentaren til § 3-3 om valgbarhet. Det legges til grunn at samme kommentar anvendes også for hvem som er stemmeberettiget.

Nedenfor følger noen anbefalinger for gjennomføringen av kundenes valg. Disse forholdene kan med fordel inntas i valginstruksen.

Valginstruksen bør ha bestemmelse om hvem som fastsetter tiden for valget. Instruksen bør videre ta stilling til om det skal gjennomføres valg møte eller valg på valgdag, eventuelt begge deler.

Det anbefales at valget kunngjøres minst 6 uker i forveien. Kunngjøringen kan skje ved melding på sparebankens nettside og nettbank eller ved annen hensiktsmessig meddelelse til kundene. Kunngjøringen bør inneholde opplysninger om:

1. hvem som har stemmerett og eventuelt regler for stemming ved fullmektig
2. hvem som er valgbare
3. hvor mange medlemmer [og varamedlemmer] som skal velges
4. hvilket tidsrom valgene gjelder for
5. en liste over generalforsamlingens medlemmer og varamedlemmer, med angivelse av hvem av disse som er på valg
6. at sparebanken har en valgkomite som vil innstille på forslag til kandidater
7. at stemmeberettigede kunder kan fremme forslag på kandidater og med frist for når forslagene må være oversendt sparebanken. Det anbefales at sparebanken ber om at forslagene må være inneholde kandidatens navn, fødselsår og –dato og fullstendig adresse
8. at valgliste, aktuelt regelverk og informasjon er lagt ut på sparebankens hjemmeside
9. om fremgangsmåten ved valget, herunder om det skal gjennomføres elektronisk valg.

Valgkomiteen, se nedenfor, utarbeider en valgliste på grunnlag av innkomne forslag og egne vurderinger. Kandidatene bør føres opp i en rekkefølge som angir valgkomiteens innstilling. Det anbefales at det ikke åpnes for å stemme på andre kandidater enn valgkomiteens innstilling.

Valget bør være hemmelig og skriftlig, eventuelt med stemmetegn på valgmøte dersom ingen krever skriftlig valg. Elektronisk valg kan gjennomføres, eksempelvis som avstemming i nettbanken. Valg foregår som rent flertallsvalg.

Det føres protokoll for valgene. I protokollen inntas tiden for valget, valgkomiteens sammensetning og innstilling samt valgresultatet. Protokollen godkjennes av valgkomiteens medlemmer. Valgresultatet bekjentgjøres på egnet måte.

Noen sparebanker har vedtektsfestede krav om kunders bosted for å være valgbar til generalforsamlingen. Diskrimineringsforbudet i EØS-avtalen og forbudet mot restriksjoner i etableringsadgangen for borgere fra andre EØS-land antas ikke å være til hinder for slike krav.

Hvis sparebanken har vedtektsfestet fordeling av tillitsvervene i valgkretser, skal det avholdes valg med egne lister i hver av kretsene. Valgene skal så vidt mulig avholdes samtidig.

Sparebanken skal forvise seg om stemmegivers identitet ved valget.

Dersom sparebanken ønsker å tillate kundene å gi fullmakt ved valget, anbefales dette inntatt i valginstruksen.

Hvis det avholdes valgmøter ledes disse vanligvis av generalforsamlingens leder eller nestleder. Hvis det ikke er valgt slike, eller disse ikke er til stede, velges en møteleder. Valginstruksen kan bestemme at valgmøtet avgjør tvist om stemmerett og valgbarhet, og at en kunde ikke kan delta i avstemning om sin egen stemmerett og valgbarhet. Ved stemmelikhet foretas loddrekning.

Den eller de som får flest stemmer er valgt som medlemmer av generalforsamlingen. Den eller de som deretter får flest stemmer er valgt som varamedlemmer i den rekkefølgen som stemmetallet viser. Ved stemmelikhet mellom de av valgkomiteen foreslåtte kandidater foreslås at valginstruksen bestemmer at valget avgjøres etter den oppførte rekkefølgen på listen.

Hvis banken ønsker bestemmelser om uttreden hvis en kunde ikke lenger er valgbar, eller bestemmelser om suppleringsvalg, vil vedtektenes § 3-4 være et naturlig sted for dette.

Til § 3-5

Se omtale om medlemmer til generalforsamlingen valgt av det offentlige i § 3-1 over.

Til § 3-6

Ffl § 8-2 (1) og (2)

De ansatte anses som en interessegruppe, jf NOU 2011:8 s 757. Vedtektene kan ha bestemmelser om at valg av ansatte som medlem av generalforsamlingen foretas av og blant de ansatte i sparebanken.

Minst tre firedeler av medlemmene i generalforsamlingen skal være personer som ikke er ansatt i sparebanken. Det vil si at medlemmer valgt av og blant de ansatte kan ikke utgjøre mer enn en firedel av medlemmene. Er antall medlemmer av generalforsamlingen ikke delelig med fire, skal minst en fjerdedel av medlemmene og av varamedlemmene velges av de ansatte. Dette må dog ikke føre til at mer enn en fjerdedel av de ansatte i sparebanken blir medlemmer av generalforsamlingen.

Nedenfor følger noen anbefalinger for gjennomføringen av ansattes valg. Disse forholdene kan med fordel inntas i valginstruksene.

Valginstruksen bør ha bestemmelse om hvem som fastsetter tiden for valget. Instruksen bør videre bestemme om valget skal foregå som flertallsvalg eller forholdstallsvalg.

Valget bør være hemmelig og skriftlig.

Etter sparebankloven hadde heltidsansatte en stemme mens deltidsansatte hadde en halv stemme ved valget. Noen banker ønsker å gi alle ansatte en stemme ved valget. Valginstruksen bør omtale dette.

Det er de ansatte på valgtidspunktet som har stemmerett og er valgbare til generalforsamlingen. Hvis sparebanken ønsker å fastsette regler eksempelvis om uttreden ved ansettelsesforholdets opphør, anbefales dette tatt inn i valginstruksen.

Valginstruksen bør videre omtale hvem som har forslagsrett og hvordan forslag skal fremmes. Etter sparebankloven og forskriftene til denne hadde ansatte med stemmerett samt lokale fagforeninger forslagsrett.

Det føres protokoll for valgene. I protokollen inntas tiden for valget, valgkomiteens sammensetning og innstilling samt valgresultatet. Protokollen godkjennes av valgkomiteens medlemmer. Valgresultatet bekjentgjøres på egnet måte.

Valginstruksen bør omtale fagforeningen(es) og sparebankens ledelses anledning til å avtale valg i valgkretser og den eventuelle gjennomføringen av dette.

Ved flertallsvalg er den eller de som får flest stemmer valgt som medlemmer av generalforsamlingen. Den eller de som deretter får flest stemmer er valgt som varamedlemmer i den rekkefølgen som stemmetallet viser. Ved stemmelikhet mellom de av valgkomiteen foreslåtte kandidater foreslås at valginstruksen bestemmer at valget avgjøres etter den oppførte rekkefølgen på listen.

Dersom valginstruksen bestemmer at det skal gjennomføres forholdstallsvalg bør instruksene også inneholde nærmere regler for valget.

Til § 3-7

Ffl § 10-11

Sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis skal vedtektsfeste bestemmelser som gir eierne av egenkapitalbevis rett til *enten selv eller ved valgte representanter* å utøve minst en femdel og ikke mer enn to femdeler av stemmene i generalforsamlingen.

Hvert egenkapitalbevis gir en stemme.

Det skal velges varamedlemmer for disse medlemmene av generalforsamlingen.

Hvis det bestemmes at egenkapitalbeviserne selv skal møte i generalforsamlingen, må vedtektene ha regler om vekting ved avstemming, idet egenkapitalbevisene kan utøve minst en femdel og maksimalt to femdeler av stemmene. Dersom eierne av egenkapitalbevis utgjør mer enn den vedtektsfastsatte prosentandelen av det antallet stemmer som er til stede ved generalforsamlingen, skal stemmetyngden for det enkelte egenkapitalbevis nedsettes forholdsmessig.

Dersom det bestemmes at det skal velges representanter for eierne av egenkapitalbevis til generalforsamlingen, skal vedtektene inneholde regler om valget, herunder stemmerett, valgbarhet, funksjonstid og bortfall av verv, varamedlemmer, valg måte og avgjørelse av tvister om valget.

Det følger av kommentarer til allmennaksjeloven at en umyndig som har kjøpt eller tegnet aksjer for penger han har tjent ved egen virksomhet eller som vergen har stilt til hans disposisjon, har rådighet over aksjene og kan møte og stemme på generalforsamlingen, jf vergemålsloven §§ 33 og 34 (2). Dersom den mindreårige eller umyndiggjorte etter disse bestemmelsene ikke selv har råderett, er det vergen som opptrer på hans vegne. Vergen møter i så fall som rettslig stedfortreder, og ikke som fullmektig. En tilsvarende forståelse må kunne legges til grunn for eiere av egenkapitalbevis.

Kap 3 i Forskrift om egenkapitalbevis i sparebanker mv "Valg av representanter for egenkapitalbevis i sparebanker og kredittforeninger" hitsettes. Forskriften har detaljerte bestemmelser om valget:

§ 3 Valgmøte

Valgmøte skal holdes hvert år innen utgangen av april måned.

I sparebank velges minst en femdel og ikke mer enn to femdeler av forstanderskapets medlemmer og varamedlemmer til forstanderskapet etter nærmere bestemmelser i vedtektene for fire år. I øvrige institusjoner velger valgmøtet en firedel av medlemmer og varamedlemmer til øverste myndighet i institusjonen for fire år. Av de medlemmer som er valgt ved første valg, går minst en firedel ut etter loddrekning ved hvert av de tre neste valg og deretter hvert år de som har gjort tjeneste lengst.

Når særlige forhold tilsier det kan Kredittilsynet samtykke i at valgmøtet utsettes til et senere tidspunkt.

§ 4 Innkalling til valgmøte

Formannen i institusjonens øverste myndighet fastsetter tid og sted for valgmøte. Innkallingen skjer ved brev til alle eiere av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet og gjennom oppslag i

institusjonens ekspedisjonslokaler og kunngjøring i to aviser som er angitt i vedtektene.

I innkallingen kan det kreves at de eiere som vil møte, må ha meldt dette til institusjonens hovedkontor innen en bestemt frist som ikke må løpe ut tidligere enn 3 dager før møtet.

Innkallingen skal inneholde opplysninger om:

- bestemmelser om stemmerett
- hvilke tidsrom valget gjelder for og hvem som er på valg
- hvor valgkomiteens forslag er lagt frem til gjennomsyn.

§ 5 *Møteledelse mv.*

Den som åpner møtet skal før første avstemning opprette en fortegnelse over møtende eiere av egenkapitalbevis, og eventuelle fullmektiger for eierne med oppgave over hvor mange stemmer hver av dem representerer. Valgmøtet ledes av formannen i institusjonens øverste myndighet, eller nestformann hvis formannen ikke er tilstede, inntil valgmøtet har valgt møteleder.

§ 6 *Valgkomiteens forslag mv.*

Valgkomiteens formann eller annet medlem av komiteen skal redegjøre for dens innstilling. Alle stemmeberettigede har forslagsrett på valgmøtet. Det skal holdes særskilt valg på medlemmer og varamedlemmer. Rekkefølgen for varamedlemmers møteplikt fastsettes ved valget.

Valgmøtet avgjør tvist om stemmerett og valgbarhet. Eierne av egenkapitalbevis kan ikke delta i avstemming om egen stemmerett eller valgbarhet. I tilfelle av stemmelikhet gjelder det vedtak møteleder har stemt for.

§ 7 *Avstemningsregler*

Avstemmingen skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i at avstemmingen skjer på en annen måte. Den eller de er valgt som har fått flest stemmer. I tilfelle av stemmelikhet foretas loddtrekning.

§ 8 *Protokoll mv.*

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll for valgmøtet. I protokollen skal tas inn de vedtak og valg som valgmøtet har fastsatt med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende eiere av egenkapitalbevis og eventuelle fullmektiger for eiere skal tas inn i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og minst en annen person som utpekes av valgmøtet blant de tilstedeværende. Protokollen skal være tilgjengelig for eiere av egenkapitalbevis som forlanger det og oppbevares på en betryggende måte.

§ 9 *Feil ved valget*

Kredittilsynet kan erklære et valg ugyldig og gi pålegg om nytt valg dersom feil ved valget kan ha hatt innflytelse på utfallet.

Bestemmelsen om skriftlig innkalling til valgmøte må forstås slik at også individuell elektronisk henvendelse (e-post, melding i VPS-postkassen) er gyldig innkalling.

Til § 3-8

Ffl § 8-3

Tidspunktet for ordinær generalforsamling

Se kommentar til § 3-1.

Reglene om innkalling og møter i generalforsamling følger av ffl § 8-3, som viser videre til bestemmelsene i asal.

Sparebanklovens bestemmelser om to forstanderskapsmøter er ikke videreført. Hovedregelen etter ny lov er én ordinær generalforsamling, på samme måte som for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Dersom sparebanken ønsker å videreføre ordningen med to generalforsamlinger (avvikle den ordinære generalforsamlingen fordelt over to møter) anbefales det at dette inntas i vedtektene. Sparebanker som ønsker å invitere generalforsamlingen til informasjonsmøte eksempelvis om høsten kan gjøre dette uten egen vedtektsbestemmelse.

Elektronisk publisering av dokumentene

Innkalling til generalforsamling skal sendes skriftlig til alle medlemmer. Dokumenter til saker som skal behandles på generalforsamlingen kan publiseres på sparebankens hjemmeside, så lenge vedtektene inneholder bestemmelse om dette, jf asal § 5-11 a.

Bekreftelse av deltakelse

Ffl har ingen bestemmelse om at generalforsamlingens medlemmer skal bekrefte sin deltakelse på møtet. For sparebanken kan det være avgjørende å ha kjennskap til hvilke medlemmer av generalforsamlingen som kommer på møtet, slik at varamedlemmer kan innkalles. Det foreslås derfor en vedtektsbestemmelse om at de medlemmer som vil delta, skal meddele dette til banken innen fem dager før møtet.

Til § 3-9

Ffl § 8-3

Se kommentar til § 3-1 om fullmektig eller rådgiver.

De ulike gruppene som er representert i generalforsamlingen avholder valg før den ordinære generalforsamling. Se kommentar om dette til § 3-1. De nyvalgte medlemmene innkalles følgelig til årets ordinære generalforsamling. Generalforsamlingen konstituerer seg ved valg av enten leder og eventuelt nestleder eller møteleder. Det er den til enhver tid sittende generalforsamling som er vedtaksfør.

Det følger av ffl § 8-3 (2) at hvert medlem av generalforsamlingen har én stemme med mindre annet følger av loven eller vedtektene. Se kommentar til § 3-7 om vekting av egenkapitalbeveiseiernes stemmer dersom disse selv skal møte i generalforsamlingen.

De fleste beslutningene i generalforsamlingen treffes ved alminnelig flertall. Ffl § 8-3 (3) bestemmer at beslutning om å endre vedtektene krever tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmene. Enkelte beslutninger krever flertall som for vedtektsendring. **Dersom sparebanken ønsker slikt flertallskrav også for øvrige vedtak må dette vedtektsfestes.**

Sparebanklovens bestemmelse om at minst halvparten og i hvert fall seks medlemmer må møte for at forstanderskapet skal være vedtaksført, videreføres ikke i den nye loven. Hvis sparebanken ønsker å videreføre et slikt krav, må dette inntas i vedtektene.

Ffl § 8-3 har flere henvisninger til bestemmelsene i asal for møter og vedtak i generalforsamlingen.

Til 3-10

Ffl §§ 8-3 og § 11-2

Styrets leder åpner generalforsamlingen.

Generalforsamlingen velger deretter

- enten leder og eventuelt nestleder. Ffl har ikke krav om at det skal velges en leder av generalforsamlingen. Historisk har de fleste sparebankene valgt leder av forstanderskapet, og mange sparebanker ønsker fortsatt å ha en slik leder idet denne kan være en god diskusjonspartner for styret og administrasjonen. Det kan være ønskelig at leder/nestleder velges med kortere funksjonstid enn funksjonstiden for generalforsamlingens medlemmer, idet dette sikrer en viss rullering. Sparebanker som ønsker å velge leder og eventuelt nestleder av generalforsamlinger bør la dette fremgå av vedtektene. Generalforsamlingens nyvalgte leder leder møtet videre. I dennes fravær leder den nyvalgte nestlederen møtet.
- eller møteleder.

Det anbefales i lovforarbeidene at når det velges leder av generalforsamlingen skal han/hun være omfattet av regler for kreditt til ansatte/tillitsvalgte, og at dette bør fremgå av vedtektene.

Den ordinære generalforsamlingen behandler følgende saker:

- godkjenne årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen, herunder disponering av overskudd/utdeling av utbytte
- behandle redegjørelse om foretaksstyring
- behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- avholde en rådgivende avstemming over styrets retningslinjer for lederlønnsfastsettelsen
- godkjenne retningslinjer om tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner og andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis i sparebanken, til ledende ansatte
- velge styrets leder, nestleder og øvrige styremedlemmer, bortsett fra eventuell medlemmer som skal velges av de ansatte
- velge medlemmer til valgkomité
- velge revisor
- fastsette godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor
- behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen

Kap. 4. Styret og daglig ledelse

Til § 4-1

Ffl §§ 7-8 (1) f, 8-4, 8-6 – 8-9, 8-16 og § 9-1 flg.

Sparebanken skal ha et allsidig sammensatt styre på minst fem medlemmer. Styreleder og til sammen minst to tredeler av styret skal ikke være ansatt i sparebanken eller i foretak i samme konsern. Mange sparebanker velger å vedtektsfeste at sparebanken skal ha fra (...) til (...) styremedlemmer.

Ffl har ikke bestemmelser om varamedlemmer til styret. **Dersom sparebankens styre skal ha varamedlemmer, må dette fremgå av vedtektene.**

Generalforsamlingen velger styrets medlemmer (med unntak av de ansattevalgte representantene), med mindre slikt valg foretas av annet overordnet foretaksorgan, se nedenstående.

Daglig leder kan ikke være medlem av styret.

Styrets leder velges ved særskilt valg. Ffl har ingen bestemmelse om valg av styrets nestleder. **Dersom også nestlederen skal velges ved eget valg, bør dette fremgå av vedtektene.**

I sparebank med minst 15 ansatte kan et flertall av de ansatte kreve at ett styremedlem og en observatør med varamedlemmer velges av og blant de ansatte. I sparebank med flere enn 50 ansatte som ikke har foretaksforsamling, kan et flertall av de ansatte kreve at inntil en tredel og minst to av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Tilhører sparebanken et konsern eller en annen gruppe foretak som er knyttet sammen gjennom eierinteresser eller felles ledelse, kan ansatte i konsernet her regnes som ansatt i sparebanken. Styremedlemmer valgt av de ansatte kommer i tillegg til de styremedlemmene som er valgt av generalforsamlingen.

Bestemmelsen i forskrift til sparebankloven om at bare medlemmer av forstanderskapet som var valgt av de ansatte hadde forslagsrett ved valg av de ansattes styremedlem og varamedlemmer er ikke videreført i ny lov.

Styremedlemmers tjenestetid er normalt to år, jf asal § 6-6. Vedtektene kan bestemme kortere eller lengre tjenestetid, men ikke mer enn fire år. Ved valg til styret bør hensynet til kontinuitet veies opp mot behovet for fornyelse.

Ffl har ikke bestemmelser om lengste funksjonstid i et verv eller maksimal tjenestetid som tillitsvalgt for sparebanken.

Ffl § 8-4 henviser til bestemmelsene i asal for styrets sammensetning, herunder regler om tilbaketreden og suppleringsvalg, og ffl § 8-7 henviser til asal for bestemmelsene om styrets oppgaver.

Begge kjønn skal være representert i styret, jf asal § 6-11 a. Har styret fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to. Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre. Har styret ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire. Har styret flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent. Reglene gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.

Ovenstående omfatter ikke styremedlemmer som skal velges blant de ansatte. Når de ansatte skal velges to eller flere styremedlemmer, skal begge kjønn være representert. Det samme gjelder for vararepresentanter og observatører. Det kan gjøres unntak dersom et av kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i sparebanken på valgtidspunktet.

En naturlig del av styrets arbeid med å fastsette retningslinjer for virksomheten er å fastsette bevillingsfullmakter. Det er ikke krav i ffl om at dette skal vedtektsfestes.

Sparebank som har utstedt verdipapirer notert på regulert marked, skal ha et revisjonsutvalg, jf ffl § 8-18. **Det følger av ffl § 8-20 (3) at med mindre Finanstilsynet ved enkeltvedtak bestemmer noe annet, kan det fastsettes i sparebankens vedtekter at det samlede styret skal fungere som revisjonsutvalg.**

Kravet om risikoutvalg følger av ffl § 13-6 (4) mens kravet om godtgjørelsesutvalg følger av ffl § 15-4.

Til § 4-2

Ffl §§ 8-10– 8-13

Det følger av ffl § 8-13 at kan det bestemmes i vedtektene at den daglige ledelse skal være en direksjon - et kollektivt organ.

Kap. 5. Valgkomite

Til § 5-1

Ffl § 8-4 (2) og NUES

Bestemmelser om valgkomite er inntatt i ffl § 8-4 (2) og egenkapitalbevisforskriften bestemmelser (se over i kommentarene til § 3-7). Det anbefales at det inntas bestemmelser i vedtektene om valgkomite.

Loven stiller ikke krav om mer enn én valgkomite. Mange sparebanker har historisk hatt en valgkomite for kundenes valg av representanter til generalforsamlingen, eventuelt en for egenkapitalbeviserens valg av representanter til generalforsamlingen samt en valgkomite for generalforsamlingens valg av styremedlemmer og valgkomite. **Den enkelte sparebank må ta stilling til nødvendigheten av flere valgkomiteer.** Det anbefales at det opprettes en egen valgkomite for egenkapitalbeviserens valg, gitt at disse skal representanter til generalforsamlingen.

NUES (Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, www.nues.no) har anbefaling for sammensetning av valgkomiteen og dennes arbeid. NUES anbefaler at flertallet av valgkomiteens medlemmer bør være uavhengig av sparebankens styre og øvrige ledende ansatte. Minst ett av valgkomiteens medlemmer bør ikke være medlem av generalforsamlingen, styret [eller foretaksforsamlingen]. Maksimalt ett medlem av valgkomiteen bør være styremedlem og bør da ikke stille til gjenvalg til styret. Daglig leder eller andre ledende ansatte skal ikke være medlem av komiteen etter NUES' anbefaling.

Valgkomiteens medlemmer bør avspeile de gruppene som har stemmerett ved valgene som komiteen forbereder, det vil si med medlemmer fra gruppene som er representert i generalforsamlingen og fortrinnsvis vektet etter styrkeforholdet gruppene imellom i generalforsamlingen.

NUES anbefaler at det i instruksen for valgkomiteen inntas bestemmelser om regler for rotasjon av komiteens medlemmer, for eksempel slik at den som har sittet lengst i valgkomiteen byttes ut med visse mellomrom. Et alternativ kan være å innta, enten i vedtektene eller i valgkomiteens instruks, bestemmelse om funksjonstid.

Til § 5-2

Valgkomiteen skal foreslå kandidater til følgende valg:

- medlemmer til generalforsamlingen valgt av kundene
- [medlemmer til generalforsamlingen valgt av det offentlige]
- [medlemmer til generalforsamlingen valgt av eierne av egenkapitalbevis]
- medlemmer til styret, med unntak av de eventuelle ansatte-valgte
- medlemmer til valgkomiteen

Valgkomiteen skal videre foreslå godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor.

Det anbefales at generalforsamlingen vedtar instruks for valgkomiteens arbeid. Det bør fremgå av disse nærmere bestemmelser om hvilke valg valgkomiteen skal forberedes, kriterier for valgbarhet, antall medlemmer, funksjonstid, rullering av tillitsvalgte, honorar mv.

NUES anbefaler at valgkomiteens innstillinger begrunnes.

Kap 6. Årsoppgjøret

Til § 6-1

Ffl §§ 7-8 (1) h, 10-6, 10-7, 10-17 og 10-19

Vedtektene skal ha bestemmelser om hvordan overskudd skal anvendes og underskudd skal dekkes, samt regler for fastsettelse av utbytte dersom sparebanken skal kunne gi utbytte på kapital i grunnfondet.

Årsoverskuddet i sparebank som ikke har utstedt egenkapitalbevis tilordnes grunnfondskapitalen, med mindre vedtektene fastsetter at overskuddsmidler skal disponeres som utbyttmidler. Det kan også vedtektsfestes at utbyttmidler kan benytte til

utbytte på innskudd grunnfond, til gaver til allmenntilgittige formål eller et fond for slike gaver eller til gave til en stiftelse med allmenntilgittige formål.

Årsoverskuddet i sparebank som har utstedt egenkapitalbevis skal tilordnes eierne av egenkapitalbevis og finansforetaket etter forholdet mellom de to egenkapitaltypene, jf ffl § 10-17. Den delen av årets overskudd som er tilordnet grunnfondskapitalen, legges til denne, jf ffl § 10-17 (3). Det kan likevel vedtektsfestes at utbyttemidler kan benyttes til utbytte på innskutt grunnfondskapital, til gaver til allmenntilgittige formål eller overføres til gavefond eller overføres til stiftelse med allmenntilgittig stiftelse.

Til § 6-2

Ffl § 10-19

Underskuddet i sparebank dekkes ved overføring fra grunnfondskapitalen i den rekkefølge som standardvedtektene angir.

Kap. 7

Ffl § 7-10

Sparebanken kan vedtektsfeste strengere flertallskrav for vedtektsendringer.

Vedtaket kan ikke settes i verk før det er godkjent av Finanstilsynet.

Kap. 8

Ffl §§ 7-8 (1) i og 12-12

Til § 8-1

Vedtaket om avvikling av sparebanken krever samme flertall på generalforsamlingen som vedtektsendring.

Eventuelt kapitel om foretaksforsamling

I finansforetak med flere enn 200 ansatte kan det avtales mellom foretaket og et flertall av de ansatte eller fagforeninger som omfatter minst to tredeler av de ansatte, at foretaket skal ha foretaksforsamling etter nærmere regler fastsatt i vedtektene.

Se kommentar til § 3-2 om sammensetningen av generalforsamlingen, med mindre slike grupper ivaretas av annet overordnet foretaksorgan. Banklovkommisjonen uttalte i NOU 2011:8 side 756 at

”dette innebærer at finansforetak med representantskap kan beholde dette foretaksorganet i den form og sammensetning som de hittil har hatt etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven § 5-4.”

Det finnes eksempler på sparebanker som før ny finansforetakslov omtalte sitt øverste organ som representantskap.

Vedtektsbestemmelser om foretaksforsamling kan eksempelvis være som følger:

Sparebanken skal ha en foretaksforsamling med (...) medlemmer og (...) varamedlemmer.

To tredeler av medlemmene med varamedlemmer velges av generalforsamlingen. De valgte medlemmene skal til sammen avspeile sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper samt samfunnsfunksjon.

En tredel av medlemmene med varamedlemmer velges av og blant de ansatte.

Foretaksforsamlingens oppgaver er de oppgaver som påligger en bedriftsforsamling etter aksjelovgivningen.